

OBSAH

PŘEDMLUVA

11

1 VÝZNAM JEMNÉ A KOMUNIKAČNÍ MOTORIKY

13-42

- 1.1 Fylogeneze jemné a komunikační motoriky 14
- 1.2 Ontogeneze jemné a komunikační motoriky 19
 - 1.2.1 Vývoj manipulačních funkcí 19
 - 1.2.2 Vývoj gestikulace 27
 - 1.2.3 Vývoj grafomotoriky 28
 - 1.2.4 Ontogenetický vývoj orofaciální oblasti 29
 - 1.2.5 Alimentární funkce ve vztahu k jemné motorice 30
 - 1.2.6 Vývoj řečových funkcí 32
 - 1.2.7 Vývoj somatosenzorických funkcí z hlediska ontogeneze 38
- 1.3 Vliv věku na jemnou motoriku 40

2 MANIPULAČNÍ FUNKCE

43-77

- 2.1 Kineziologické aspekty manipulace 45
 - 2.1.1 Komponenty manipulačních aktivit 53
- 2.2 Stisk, sevření, zmáčknutí 57
- 2.3 Úchopy 59
 - 2.3.1 Prstové úchopy 60
 - 2.3.2 Dlaňové úchopy 62
 - 2.3.3 Statické užitkové úchopy 64
 - 2.3.4 Dynamické úchopy 65
 - 2.3.5 Náhradní úchopy 66
- 2.4 Údery, poklepy, stlačování, škrábání 67
- 2.5 Dynamické manipulační aktivity 68
- 2.6 Pedipulace 70
 - 2.6.1 Nožní úchopy 71
- 2.7 Oropulace 72
 - 2.7.1 Kineziologické aspekty oropulace 73
 - 2.7.2 Úchopy pomocí úst 76

3	PROPOJENÍ JEMNÉ A KOMUNIKAČNÍ MOTORIKY	78–106
3.1	Oromotorika a logomotorika	82
3.2	Okulomotorika, vizuomotorika	84
3.3	Mimika	87
3.4	Gestikulace a pantomima	88
3.5	Haptika	90
3.6	Grafomotorika	91
3.6.1	Kineziologické aspekty grafomotoriky	96
4	ŘÍZENÍ JEMNÉ A KOMUNIKAČNÍ MOTORIKY	107–117
4.1	Řízení jemné motoriky	107
4.2	Účast somatosenzorického systému na řízení jemné motoriky	113
4.3	Řízení komunikační motoriky	116
5	VYŠETŘENÍ MANIPULAČNÍCH FUNKCÍ	118–179
5.1	Psychometrické vlastnosti a výběr vhodného testu	121
5.2	Hodnocení síly stisku	124
5.2.1	Dynamometr Jamar	126
5.2.2	The Grip-ball	127
5.2.3	Vigorimeter	128
5.2.4	The Strenght-Dexterity Test	129
5.3	Orientační testování manipulace	129
5.3.1	Funkční test ruky dle Masného	130
5.3.2	Vyšetření funkční schopnosti ruky dle Kapandjiho	130
5.3.3	Funkční test horní končetiny dle Hany Kolesové	131
5.4	Vizuální hodnocení úkolových aktivit, videografické metody	132
5.4.1	Actual Amount of Use Test	132
5.4.2	Skóre vizuálního hodnocení funkčního úkolu ruky	135
5.5	Kolíkové (nýtkové) testy	136
5.5.1	The Nine-Hole Peg Test	136
5.5.2	Purdue Pegboard Test	138
5.5.3	O'Connor Finger Dexterity Test	139
5.5.4	The Functional Dexterity Test	140
5.5.5	Minnesotské rychlostní manipulační testy	142
5.6	Testy manipulace objektem v dlani	143

5.7	Vybrané úkolové testy a testové baterie manipulačních aktivit	145
5.7.1	Box and Block Test of Manual Dexterity	146
5.7.2	Test manipulačních funkcí	147
5.7.3	The Action Research Arm Test	155
5.7.4	Wolf Motor Function Test	159
5.7.5	Vídeňský testovací systém	161
5.7.6	Testovací baterie Isernhagen	164
5.8	Testování manipulace v testech běžných denních činností	166
5.8.1	Jebsen Hand Function Test	167
5.8.2	Timed Manual Performance Test	168
5.8.3	Upper Extremity Performance Test for the Elderly – TEMPA	169
5.8.4	Smith Hand Function Evaluation	170
5.8.5	Frenchayské testy	170
5.8.6	Goal-Oriented Assessment of Lifeskills	173
5.8.7	Chedoke Arm and Hand Activity Inventory	175
5.8.8	ABILHAND hodnocení	176
5.9	Poklepové testy	177
5.9.1	The Finger-tapping test	178
5.9.2	Distal Finger Tapping test	178
5.9.3	Střední poklepový test	179

6 HODNOCENÍ SOMATOSENZORICKÉ SLOŽKY JEMNÉ MOTORIKY

180–212

6.1	Vyšetření jednotlivých modalit cití	182
6.2	Testování taktilního cití	183
6.2.1	Semmes-Weinstein Monofilaments Test	184
6.2.2	Moving Touch-Pressure Test, Sustained Touch-Pressure Test	187
6.3	Testování hlubokého cití	188
6.3.1	Wrist Position Sense Test	189
6.4	Testování taktilní gnózie	190
6.4.1	Tactile Discrimination Test	191
6.4.2	Fabric Matching Test	192
6.4.3	The Shape/Texture Identification Test	193
6.4.4	Manual Tactile Test	194

6.5	Testové baterie	195
6.5.1	Rivermeadské hodnocení somatosenzorických funkcí	195
6.5.2	Nottinghamské hodnocení senzoriky	198
6.5.3	Kvantitativní testování senzitivity	200
6.5.4	EVAMAIN: počítačový systém pro hodnocení ruky	204
6.5.5	Rosén skóre	206
6.5.6	Fugl-Meyerovo hodnocení horní končetiny	210

7 TESTOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍ MOTORIKY 213–245

7.1	Testování grafomotoriky	214
7.1.1	Testování grafomotorických dovedností u dětí	216
7.1.2	Testování dětského rukopisu	217
7.1.3	Dotazníková hodnocení rukopisu	224
7.1.4	Posouzení dovednosti psaní u dospělých	225
7.1.5	Digitální analýza psaní	226
7.2	Testování zrakově-motorických schopností	227
7.3	Testování nonverbální komunikace	228
7.3.1	Test gest	229
7.4	Testování oromotoriky a mimiky	230
7.4.1	Vyšetření síly retního uzávěru a síly jazyka	231
7.4.2	Vyšetření orální stereognózie	232
7.4.3	Test 3F – dysartrický profil	233
7.4.4	Nordický orofaciální test	236
7.4.5	Orofaciální myofunkční hodnocení	237
7.4.6	House-Brackmannova škála	237
7.4.7	Sunnybrook Facial Grading System	239
7.4.8	Videografická a digitální hodnocení	240
7.5	Funkční vyšetření hlasu	240
7.5.1	Index hlasového postižení	241
7.5.2	Přístrojová analýza hlasu	243

Závěr	246
-------	-----

Seznam použitých zkratk	248
-------------------------	-----

Seznam obrázků	251
----------------	-----

Seznam tabulek	254
Rejstřík	256
Referenční seznam	262
Souhrn	288
Summary	289